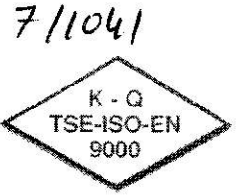

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0-12.00-00/610- 2530
Konu : Yazılı Soru Önergesi

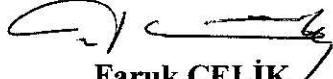
28 Aralık 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10/12/2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2198/4983 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Süleyman YAĞIZ'a ait 7/1041 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN YAĞIZ'IN 7/1041 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Hanehalkı işgücü araştırması 2007/Ağustos dönemi sonuçlarına göre Türkiye genelinde işsiz sayısı 2 milyon 383 bin kişi, işsizlik oranı ise % 9,2 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı, kentsel bölgelerde % 11,6, kırsal bölgelerde ise % 5,6 olarak tespit edilmiştir.

Ülkemizde işsizlerin % 30,3'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Ülkemizde kadın işgücünde yaşanan işsizlik, eğitim düzeyi ile paralellik göstermektedir. Kadınlarda eğitim düzeyi yükseldikçe işgücüne katılım oranı yükselmekte (Lise altı eğitimlilerde işgücüne katılma oranı % 48,1 iken, yükseköğretim mezunlarında bu oran % 78,5'tir.), işgücünün istihdam edilebilirliği artmaktadır.

TÜİK 2007/Ağustos dönemi verilerine göre Türkiye'de tarımın istihdamdaki payı %28 düzeyinde olmakla birlikte, tarımsal çözülmeye bağlı olarak bu oran, giderek düşmektedir. Türkiye'de tarımın istihdam içindeki ağırlığının giderek azalması, kadın işgücünde yaşanan işsizliğin en önemli nedenlerden birini oluşturmaktadır. Tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlar, kente göç ile birlikte vasıfsız oldukları için iş aramaktan vazgeçmekte ve işsiz kalmaktadır. Bu durum, kadın işgücünde yaşanan işsizlik olgusunun en belirgin özelliğini oluşturmaktadır.

Ülkemizin kamu istihdam kurumu olan İŞKUR'un 2007 yılı Ekim ayı temel göstergelerine bakıldığında; Türkiye İş Kurumuna iş aramak üzere 44.916 kişinin başvurduğu, kadın başvuru sayısının ise 14.009 olduğu görülmektedir. 2007 yılının Ekim ayında kadın iş arayanların başvuru sayısı, 2006 yılının aynı dönemine göre %17 artmıştır. Bu dönemde toplam 5.211 kişi işe yerleştirilirken, İŞKUR'a başvuran kadın işsizlerden işe yerleştirilen sayısı 1.041 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye İş Kurumu tarafından işe yerleştirilen kadın işsizler 2006 yılının Ekim ayına göre, 2007 yılının aynı döneminde % 9 artmıştır.

	2006 Ekim*			2007 Ekim*		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
BAŞVURU	26.815	11.967	38.782	30.907	14.009	44.916
İŞE YERLEŞTİRME	3.819	953	4.772	4.170	1.041	5.211
Kamu	983	321	1.304	843	184	1.027
Özel	2.836	632	3.468	3.327	857	4.184
KAYITLI İŞGÜCÜ	765.696	264.421	1.030.117	587.735	196.794	784.529
KAYITLI İŞSİZ	708.845	251.566	960.411	534.644	185.073	719.717

*İŞKUR

İŞKUR'un kadın istihdamının artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda yürüttüğü çalışmalar kapsamında, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Usul ve Esasları Belirleyen Tebliğde değişiklik yapılmış ve işgücü taleplerinde cinsiyet ayrımcılığı kaldırılmıştır.

Kadının işgücüne katılması ve istihdam edilebilmesinin yolu, kadına vasıf kazandırılarak istihdam edilebilirliğinin artırılmasından geçmektedir. Bunu sağlamada kullanılabilecek en etkili enstrümanların başında ise, aktif işgücü programları gelmektedir.

Temel felsefesi istihdam edilebilirliği artırmak olan aktif işgücü programları, işgücü piyasasına müdahale etmenin en önemli araçlarından biridir. Aktif işgücü programlarının uygulanmasında en önemli görev, kamu istihdam kurumlarına düşmektedir.

Dünyadaki gelişmeler doğrultusunda yeniden yapılandırılan İŞKUR, klasik iş ve işçi bulma hizmetlerinin yanı sıra, meslek edindirme, geliştirme ya da değiştirme programları, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı, iş kurmaya destek sağlama ve mesleki

rehabilitasyon tedbirlerini içeren aktif işgücü programlarını etkin bir şekilde uygulamaya çalışmaktadır.

İŞKUR, işsizlerin işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde yetiştirilmeleri ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla, işsizlere yönelik işgücü yetiştirme kursları düzenlemektedir. 2006 yılında toplam 820 kurs (Sertifikalı Tarım İşçileri ve Bilişim Çırakları Projeleri Dahil) düzenlenmiş olup, toplamda 5.146 kadın işsizin bu programa katılımı sağlanmıştır. 2007 yılı Kasım ayı (21.11.2007) itibariyle Özelleştirme ve Sosyal Destek Projesi kapsamında açılan kurslar hariç olmak üzere, işgücü yetiştirme ve geliştirme kurslarına toplam 17.512 kadın katılmıştır.

Dünya Bankası ile yapılan anlaşma kapsamında uygulanmakta olan Özelleştirme Sosyal Destek Projesi-I (ÖSDP) eğitim projelerine herhangi bir ayırım yapılmaksızın hem erkek işsizlerin, hem de kadın işsizlerin katılımları sağlanmıştır. 2006 yılında ÖSDP-I kapsamında 82 adet kurs açılmıştır. Bu kurslara katılan toplam 1.945 kişinin 598'ini kadın kursiyerler oluşturmuştur. 2008 yılı sonrasında tamamlanacak olan ÖSDP-II'de, 2007 yılında onaylanan proje kapsamında projeye katılan toplam 3.248 kişiden 1.246'sı kadındır.

Türkiye İş Kurumu'nun işgücü piyasasının geliştirilmesi amacıyla yürüttüğü çeşitli projeler, kadınların işgücü piyasasına katılımını da artırmaktadır. Bu projelerden olan Avrupa Eğitim Vakfının finanse ettiği 89 bin Euro bütçeli "Cinsiyet Sorunları Üzerine Özel Bir Odaklanma ile Toplumsal Katılım ve Bütünleşmeyi Güçlendirici Pilot Aktif İstihdam Tedbirleri Projesi" kapsamında, 13 ilde yetiştirme yurtları çıkışlı 18 yaşından büyük 72 kız mesleki ve güçlendirme eğitimlerine alınmıştır. Bu kursiyerlerin yaklaşık yarısının istihdamı sağlanmış özellikle yurtda yetişen bu genç kızların çalışma hayatına girme konusunda kendilerine olan özgüvenleri artırılmıştır.

22 Ekim 2003 tarihinde başlattığımız ve Ağustos 2006 tarihinde biten AB destekli 50 milyon Euro bütçeli Aktif İşgücü Programları Projesi kapsamında, uygun görülen projelerden 30 adedi, doğrudan kadınlara yönelik çalışmaları içermekte olup, bu projelerden ve diğer projelerden yararlanan 48.644 katılımcının %40'ını oluşturan 19.566 kişinin, kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

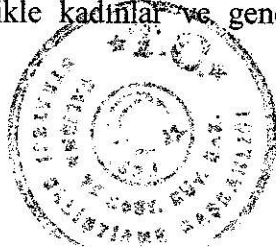
Aktif İşgücü Programları Projesi Genel Sonuçlar*

	Toplam	Kadın	Erkek
Faydalanan	48.644	19.566	29.078
İstihdam Edilenler	7.542	4.023	3.519
Kendi İşini Kuran	1.962	647	1.315
Çalışan veya Kendi İşini Yürüten	7.466	1.375	6.091
Girişimcilik Kursuna Katılanlar	3.958	1.781	2.177

*İŞKUR

Diğer taraftan, AİPP kapsamında Türkiye İş Kurumu öncülüğünde hazırlanan Türkiye İnsan Kaynakları Geliştirme Stratejisi Belgesinde dezavantajlı gruplar arasında değerlendirilen kadınların, işgücüne ve istihdama katılımlarının artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmiştir.

AB, Avrupa İstihdam Stratejisi çerçevesinde, istihdam artırıcı ve işsizliği önleyici projeleri desteklemeye ve özellikle de kamu istihdam kurumlarının kurumsal gelişimlerini arttırmalarına özel önem vermektedir. Türkiye İş Kurumu, Aktif İşgücü Programları Projesinin geliştirilmiş bir devamı niteliğinde olan Aktif İstihdam Tedbirleri ve Yerel Düzeyde Türkiye İş Kurumu'na Destek Projesi'ni oluşturmuştur. 2006 Yılı AB mali işbirliği programlaması kapsamında oluşturulan bu proje, ülkenin daha sınırlı bir alanında dezavantajlı hedef gruplara, özellikle kadınlar ve gençlere yöneliktir. Söz konusu proje

kapsamında seçilen illerde, kadınlar ve gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmak için hibeler verilecektir. Böylece Kurumun asli hizmetlerinden olan aktif istihdam tedbirleri, hibe planı vasıtası ile işsiz vatandaşlarımıza yönelik olarak uygulanacaktır.

Kadın istihdamının artırılması, Türkiye'nin Avrupa Birliği İstihdam Stratejisi'ne dahil olmak için çalıştığı şu günlerde daha da önem kazanmıştır. Avrupa Birliği İstihdam Stratejisi'nin dört ana boyutundan birini, kadınların işgücü piyasasındaki durumu oluşturmaktadır. İŞKUR, ülkemizin Avrupa Birliği İstihdam Stratejisi'ne dahil olması sürecinde üzerine düşen görevleri yerine getirmektedir. Bu konuyla ilgili olarak atılan ilk adım, 'İstihdam Durum Raporu' olmuş, söz konusu rapor Türkiye İş Kurumu koordinatörlüğünde akademisyenlerden oluşan bir gruba hazırlanmış ve 2003 yılında Avrupa Komisyonunca onaylanmıştır. Sürecin ikinci adımı, istihdam politikalarının analiz edildiği 'Ortak Değerlendirme Belgesi', Avrupa Komisyonu ve ülkemiz uzmanları tarafından hazırlanarak Avrupa Komisyonu'na gönderilmiştir. Bu sürecin sonunda Ulusal Reform Programı hazırlanacak ve bu Programda kadınların istihdam piyasasındaki pozisyonlarının iyileştirilmesi için gerekli önlemlere yer verilecektir. Ortak Değerlendirme Belgesi aynı zamanda aday ülkelerin, Avrupa İstihdam Stratejisi doğrultusunda, işgücü piyasası ve istihdam konusunda yapması gerekenleri taahhüt altına aldığı bir belge niteliğindedir.

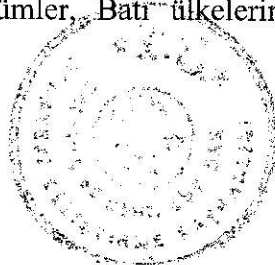
Ortak Değerlendirme Belgesi'nin imzalanmasından sonra, son aşama olarak ülkemizin ulusal istihdam eylem planını içeren Ulusal Reform Programı hazırlanacak ve belirlenmiş hedeflere ulaşmak için tespit edilen tedbirlerin uygulanması gündeme gelecektir. Bu gelişmeler genel bir işgücü piyasası politikasıyla beraber özel olarak kadınların işgücü piyasasına katılımını da etkileyecek politikaların oluşumunu ve uygulamada istihdam problemi açısından olumlu sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

İŞKUR tarafından, kadın istihdamının artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması çalışmaları kapsamında; biyolojik nedenler veya işin niteliğine ilişkin koşullar zorunlu kılmadıkça, iş ilişkisinde cinsiyete dayalı ayırım yapılamayacağı konusunda özel sektör işyerlerinin bilinçlendirilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

AB ile katılım müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlamasıyla birlikte, Türkiye'nin üyelik süreci yeni bir aşamaya girmiştir. Sosyal eşitliği ve toplumsal uyumu hedefleyen Avrupa Birliği'nde kadın ve erkeklerin eşit muameleye tabi olması, AB sosyal politikasının temel amacı haline gelmiştir. Bilindiği gibi, direktifler ve kurucu antlaşmalardaki ilgili maddeler aracılığıyla aday ülkeler bu politikaları gerçekleştirmekle yükümlü kılınmaktadır. Dolayısıyla AB yolunda ilerleyen Türkiye AB müktesebatına uyum sürecinde bu konularla ilgili olarak yasal düzenlemeler yapmakta ve bunların günlük hayata uygulanmasına çalışmaktadır. Bu gelişmelerin en çarpıcı yansımaları kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılması konusundaki çabalarda görmek mümkündür. Türkiye kadınlar için özellikle yasal düzlemde hızlı gelişmeler kaydedilen "özgürleştirici" dönüşümler yaşamaktadır.

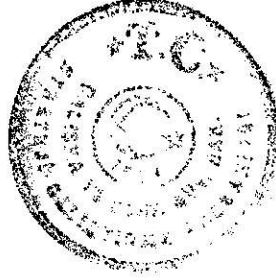
Anayasa ve Medeni Kanun'da yapılan değişiklikler yanında İş Kanununda yapılan düzenlemelerle, kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır. Öteden beri mevzuatımızda mevcut olan çalışma hayatında kadınları korumaya yönelik düzenlemeler güçlendirilmiştir. İşe girişten başlayarak tüm çalışma koşulları yönünden cinsiyete dayalı doğrudan ya da dolaylı ayırım yapılmaması, doğum öncesi ve sonrası izin sürelerinin artırılması, sanayie ait işlerde kadınlar için gece çalışma yasağının kaldırılması gibi kadın işgücü açısından önemli hükümlere, AB direktifleri ve ILO normları paralelinde yer verilmiştir.

Yeni İş Kanunu ile çalışma yaşamımıza giren kısmi süreli çalışma, çağrı üzerine çalışma, belirli süreli çalışma, geçici iş ilişkisi gibi esnek istihdam biçimleri ve çalışma süresi açısından getirilen esnek hükümler, Batı ülkelerinde olduğu gibi kadınlara iş ve aile

sorumluluklarının bağdaştırılması imkanı sunarak, istihdamlarının gelişimi bakımından önemli açılımlar sağlamaktadır.

Yasal düzenlemeler konusunda gerçekleştirdiğimiz bu değişiklikler yanında, konuya ilişkin yeni düzenlemeler yapılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

İSTİHDAM GARANTİLİ KURSLAR					KENDİ İŞİNİ KURACAK. YÖN. KURSLAR					ÖZÜRLÜLERE YÖNELİK KURSLAR				
Yıllar	Kurs Sayısı		Kursiyer Sayısı		Yıllar	Kurs Sayısı		Kursiyer Sayısı		Yıllar	Kurs Sayısı		Kursiyer Sayısı	
	Kurs Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam		Kurs Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam		Kurs Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam
2000	136	1.469	690	2.159	2000	58	839	103	942	2000	29	106	276	382
2001	30	349	184	533	2001	13	211	0	211	2001	10	54	84	138
2002	27	213	273	486	2002	11	200	0	200	2002	20	100	162	262
2003	22	237	137	374	2003	18	276	65	341	2003	21	90	151	241
2004	10	121	70	191	2004	33	427	151	578	2004	20	86	216	302
2005	28	398	181	579	2005	29	297	151	448	2005	42	312	1.398	1.710
2006	246	1.664	3.361	5.025	2006	38	478	170	648	2006	94	1.148	1.899	3.047
2007*	172	2.263	5.179	7.442	2007*	76	1.314	220	1.534	2007*	122	2.592	4.463	7.055
Toplam	671	6.714	10.075	16.789	Toplam	276	4042	860	4902	Toplam	358	4.488	8.649	13.137

HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR İŞSİZLİK SİG. KAP. AÇILAN KURSLAR ÖSDP KAPSAMINDA AÇILAN KURSLAR**

Yıllar	Kurs Sayısı		Kursiyer Sayısı		Yıllar	Kurs Sayısı		Kursiyer Sayısı		Yıllar	Proje sayısı		Kursiyer Sayısı	
	Kurs Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam		Kurs Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam		Proje sayısı	Kadın	Erkek	Toplam
2002	12	0	182	182	2002	17	49	318	367	2002	43	528	1813	2371
2003	23	43	315	358	2003	9	37	130	167	2003	305	4782	5874	10656
2004	23	63	339	402	2004	11	30	138	168	2004	203	2428	4067	6495
2005	90	78	1.324	1.402	2005	89	290	1.089	1.379	2005	218	2909	2569	5478
2006	126	53	1.966	2.019	2006	118	480	1.207	1.687	2006	82	598	1347	1945
2007*	328	186	4.671	4.857	2007*	204	959	2.192	3.151	2007*	170	1246	2002	3248
Toplam	602	423	8.797	9.220	Toplam	448	1.845	5.074	6.919	Toplam	1021	12491	17672	30193

*2007 verileri 21.11.2007 itibarıyla alınmıştır.

NOT: 2000-2007 yılları arasında düzenli olarak gerçekleştirilen kurslarda: 30.003 kadına eğitim verilmiştir.

KURS TÜRÜ					2006					2007				
Sertifikalı Tarım İşçileri Projesi	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Kursiyer Sayısı	Erkek	Toplam
48	48	1.091	60	1.151										
68	68	656	350	1.006										

Proje sona ermiştir.

Proje sona ermiştir.